

MINDSZENTI LAP

Előfizetési ár:
 Egész évre 4 Korona
 Fél évre 2 Korona
 Negyed évre 1 Korona

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények,
 előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

Hirdetéseket
 és nyílt-téri közleményeket a kiadó-
 hivatal jutányos ár mellett közöl.

Tanítók ügye.

A „Mindszenti Lap“ mult heti számában frappans két felszólító jelent meg. Az egyik Hám János igazgatóhoz, a másik a kir. tanfelügyelőhöz vala czimezve. Mindkét felszólítás egy alaptól indul ki, s ez az, hogy három tanító megfosztatott egyéni szabadságától. Szó se róla! Még azt nem halottuk, hogy tanítókat fegyelmi ügyben egyéni szabadságuktól való megfosztásra ítélték volna.

Ez birói jog — mit a birói karon kívül senki sem gyakorolhat.

A hiba megtörtént — ezt ki sem tagadhatja — megtörtént akár tulbuzgóságból, akár elhirtelenkedésből, vagy helytelen információ alapján, de tény, hogy megtörtént.

A bírálat, — mely egy nyílt levélben bontakozik ki, — személyt érint, holott szerintünk inkább a rendszer ítélendő el.

Szerintünk Hám igazgató ur csak abban hibázott, hogy a rendeletet azonnal kiadta, még önmagának sem hagyva időt a megfontolásra, hogy a következményeiben nehéz tartalmu rendeletet kiadja-e, vagy se? Ha önmagának enged csak parányi időt is, úgy okvetlen eszébe jut, hogy egy felsőbb hatóság is tévedhet, — mert mi lenne, ha a gyógyszerész szolgálisan kiszolgáltató a szert, mit az orvos hibásan írt; főleg ha mérges szert rendel a recipe? — bizonyára Hám Igazgató ur is szolgálatot tett volna a felsőbb tanügyi hatóságnak, szolgálatot a közvéleménynek, ha oly sebtében ki nem bocsájtja a kényes természetű rendeletet, hanem alszik rá egyet.

Sajnáljuk, hogy közéletünk e kimagasló alakját, elévülhetlen érdemei mellett is bírálunk kellett, de hibája is inkább lelkiismeretének pontosságáról, a felsőbb hatóság iránti példás engedelmségéről tesz tanuságot, mint rosszakaratról.

Nézetünk abban különbözik a „Nyílt levél“ írójának nézetétől, hogy mi nem egyént bírálunk, hanem rendszert.

Az elemi iskolai igazgatói rendszer azon intézmények egyike, mely soha be nem vált és soha be nem fog válni. Az intézmény minden sorában darabos, minden ténykedésében félszeg, s csak egyre alkalmas a mai alakjában, arra t. i., hogy a tanítók közt a csuszómászók számát szaporítsa, azokat minden férfias karaktertől megfossza s hallgatásra kárhóztassa még akkor is, ha a napfénynél tisztábban ragyog igazsága, egyszóval az elemi iskolai igazgatói rendszer — a hogy az ma előttünk áll — nem más, mint oly meleg ágy, mely gomba módra termeli a szolgálókat a tanítók soraiban. Szép és nagyszerű fogalom a tanügyi igazgatói állás. Nehéz, mert átöleli mindazon teendőket, mik a tanügy körül felmerülnek, tehát nem egyoldalú; megkülönböztetett állás, melytől elvárjuk, hogy az igazság mérlege mindkivel szemben egyensúlyban legyen; nem rideg, mely csak gyűlöletet kelt, hanem szeretetteljes, mely minden irányban lekötelez; bizalmi állás, mely odaadással kell, hogy eltöltsön minden alárendeltet; szigoru, de a szeretet melege hassa át még akkor is, mikor a megrovandó iránti ellenszenv s gyűlölet ostromolja is az igazgató szive ajtaját.

Az elemi iskolai igazgató állásnál e minősítvényeket nem találjuk meg. De ennek nem az egyének az okai, — kik bizonyára műveltségüknél fogva felfogják állásuk fontosságát, — hanem a rendszer, mely nem terjeszkedik ki másra, mint a tanítók személyének a tanulmányozására, s így egyoldalú e rendszer, denuncziáló és abban összpontosul, hol s mikor lehet végig huzni — már úgy erkölcsileg — valamelyik tanító hátán; e rendszer kémkedő, mely siet ártani, de késik javítani, tehát veszedelmes rendszer, mely csak gyűlöletet kelt maga ellen, s a merre jár-ke, a keserűség bürökjei sarjadoznak nyomában.

Szivesebben látnók mi, ha az elemi iskolai igazgatói állást betöltő, különben tisztelt egyéneket, — nem igazgatóknak, hanem: „t a n i t ó k e l-

l e n ő r e“ czimmal neveznék. Könnyebben megbocsájtanók azt a ridegséget, mert hiszen az „ellenőr“ szó fogalma már magában foglalja a ridegség fogalmát, mert ki ütődik meg azon, ha a villanyos kocsik ellenőrje ép oly ridegen követeli a jegyet Széll miniszterelnöktől, mint a gyári munkás, vagy napszámostól?

Minden intézmény, — legyen az bármennyire is gyakorlati — idővel tuléli magát, s tultengésben vész el, mennyivel hamarabb tulteng egy oly intézmény, minő az elemi iskolai igazgatói rendszer a mai alakjában, melynek létjogosultságát csak karhatalommal lehetett annyira amennyire biztosítani, össze fog az roskadni, — mielőtt a korszellem elseperné azt, — hogy oly intézmény emelkedjék romjain, mely mint iskolai igazgatói rendszer beváljon, s a tanügynek szolgáljon.

A másik felszólítás a kir. tanfelügyelőnek szól. Ez mintegy magyarázatul szolgál a „Nyílt levél“hez. Itt csupán a rémuralom ragadja meg figyelmünket, mi e felszólalásban említve van.

Hogy van valami a dologban, valószínű, mert már egész regéket hallunk elbeszélni a szövevényes szalakról, miket az a rémuralomnak nevezett intrika sző. Nem bolygatjuk, had vesse fel magát a viz színre magától, különben is az ármány csak egy darabig uralkodhatik, mert önmagát szokta a megsemmisülés kiérdemlett mélységébe belefojtani.

A katonai életpálya.

III.

Czikkünkben csakis az altisztekre terjesztjük ki figyelmünket, a tulajdonképeni legénységről nem is szólunk, mert nem hiszszük, hogy ma találkoznék, ki mint közvitéz, 8—10 szolgálati évet is felmutathatna, vagy ha van is, eltörpülő kis számban lehetnek azok, holott még 30—40 év előtt igen sok derék közvitézt láthattunk az ezredek soraiban, kiknek vállaira 15—20—30 sulyos szolgálati év nehezedett.

Igaz, hogy mások most a katonai pályán a viszonyok, általános lévén a hadkötelezettség, nem igen kerestek ma a professzionátus közvitéztek, miért is rájuk nem terjesztjük ki megjegyzéseinket.

Az altisztek azonban egész más impu-táció alá esnek. Minthogy pedig községünk lakosai s azoknak ügyei érdekelnék bennünket legközelebb, foglalkozunk saját katonagyerekeink ügyeivel. A kinek alkalmá volt a katonaságtól hazatért ifjúkat katonai könyveibe tekinteni, örvendetesen győződhetett meg arról, hogy a mindszenti fiúk közül évről-évre annyian térnek haza altiszti ranggal, megnyit egy még oly népességű község szülőitei közt sem találhatnánk, leggyakoribb a szakaszvezetői rang, úgy a gyalogságtól, mint a lovasságtól hazatértek közt. Hasonló rangfokozatúak vannak a vártüzérek, a szekeresek stb közt, s e kitüntetésben nem csak a gazda-gyermekek, hanem még gyakrabban a legszegényebb osztályhoz tartozók részesülnek.

E körülmény az illető ifjaknak minden-estre becsületére, községünknek pedig díszére válik.

Ezekhez volna szavunk, mert épen az ő ügyük nyújtott alkalmat cikkünk megírásához.

A ki szakaszvezetőségre felküzdí magát, de háza, földje, szóval vagyona haza szólítja a katonaságtól, ám legyen! existenciájuk biztosítva van itthon is. Azonban azok eljárását, kikre idehaza a kubikos táliscán, meg a kapa és fejszén kívül mi sem várakozik, sőt a sok vállalkozó miatt még ez eszközök is a legnyomorultabb kenyérkeresettel kecsegtetnek, s kiket a katonaságnál még magasabb rangfokozat ígéréssel is vizsztatartani akarnak, s még sem maradnak, hanem a semmire haza iparkodnak, már ezek eljárását határozottan elítéljük.

Hazajövetelük után egy félévre találko-

zunk velök, látjuk egynémelyik volt altisztet az utca szögletén lézengeni. Kereset a tél folyamán igen vékony, alig van a mindennapi kenyér biztosítva; a másokra alig ismerünk, úgy le van rongyolva, a megélhetés nagyon keserves itthon, igazi vergődés az élete.

Hát nem jobb volna a katonaságnál a kész ételhez ülni, s a biztos napi zsoldot zsebre vágni, mint itthon fengődni?

Nem jobb volna ott inkább a fehér keztyűben sétálni, mint itthon a kubikos táliscával a bizonytalan munkakeresés után szaladgálni?

Avagy jobb itthon rongyoskodni, mint ott tisztességesen öltözködni, hol még a ruhakefézés és czipő tisztítására is szolgálja áll rendelkezésére?

Miért iparkodnak hát annyira haza? Talán kevés a munkakéz? oh! nagyon elvégzik az itthonvalók is azon munkát, mi a községben s környékén akad.

Vagy a házasodás az egyedüli indok, mi őket haza vezérli? Erre sincs oly égető szükség, szaporodik a szegénység nálok nélkül is eléggé, úgy is van már községünk, mint a népes kaptár, képes volna már egy népraj kibocsátásával egy új községet is benépesíteni.

Tehát első sorban önmaga ellen vét azon szegény fiatal ember, ki még az előreléptetés kecsegtetése dacára is oda hagyja altiszti állását csak azért, hogy mint tormába esett féreg, itthon legyen, nyomorogjon, s családot alapítva, az élhetetlenek számát szaporítsa, azt hisszük, erre se önmagának, se a közönségnek szüksége nincs.

Hát a csendőri intézmény keresettebb? Legkevésbé sem, hisz a legtöbb állomáson a csendőri létszám egyének hiányában nem kiegészíthető. Pedig csak községünkben is hány katonaviselt fiatal ember nyomorog, a legszükségesebbet sem lévén képes magának

napról-napra megszereznie. Szomorú e dolog, de való! Az okokat nem kutatjuk, de bátran kimondhatjuk, hogy ha a katonaság, vagy a csendőrség egy fegyelmetlen had volna, sajnos, mindjárt akadnának több aspiránsok, mint talán gondolnánk.

A mondottakból azon tanúságot vonjuk le, hogy mi magyarok nem aknázzuk ki azon életfentartási bányákat, mik rendelkezésünkre állanak, sok kenyérkereseti ág van, mitől irtózzunk; hátat fordítunk a forrásnak, bár szomjasok vagyunk; idegeneknek nyitunk tért, nem csak a katonai pályán, de — mint már e lapokban szerencsém volt kimutatni, — az iparágakban s számtalan más foglalkozásban is.

Jelszavunk: ragaszkodni a régi hagyományos szokásokhoz, még az életpálya kiválasztásánál is; ragaszkodni akkor is, ha már körülöttünk minden megváltozott; ragaszkodni akkor is, ha éhséggel kell is küzdeniük.

Igy történik aztán, hogy az általunk csupa előítéletből megvetett pályák idegeneknek jutnak, s ha azt látjuk, hogy kitartásunk s türelmünk nekik rózsát terem, boldogulnak, akkor kik azok, kik legnagyobb indignációval viseltetnek a jött-mentek iránt, mint épen mi? Pedig ehhez, eljárásunkat tekintve, bizony-bizony semmi jogunk sincs.

M...

Vegyesek.

— Gyászmise. E hó 19-én volt nevenapja boldog emlékü Erzsébet királynénknak. Tudvalevő, hogy a vallásügyi miniszter rendelete folytán az iskolás gyerekek tartoznak templomba menni, s templom után-összegyülve a tantermekben „Erzsébet ünnepély“ rendeztetik számukra. Ez évben a himlő-járvány miatt az iskolák zárva lévén, csak a tanító-testület vett részt az ünnepélyen.

TÁRCZA.

— A „Mindszenti Lap“ eredeti tárczája. —

AZ ÁBRÁNDOZÁS RÓL.

„Ábrándozás az élet megromtója, mely kancsalul festett egekbe néz!“ — mondja Vörösmarty „A merengőhöz“ című gyönyörű költeményében, s míg ő, jeleseink egyik legkiválóbbja, kétségkívül az életből merített, s komoly megfigyeléseken alapuló tapasztalataiból azt a tételt állította fel, addig sok más hasonló megfigyelő képességű kitűnő egyén kutató elméje ebben a tekintetben egészen más megállapodásra jutott.

Ez a körülmény természetszerűleg veti fel ama kérdést, hogyan lehetséges az, hogy kitűnő szellemének az életbuvárlás eredményeként ugyanegy dologra nézve annyira homlokegyenest ellenkező meggyőződéseket nyilvánítanak, holott azt kellene feltételeznünk, hogy magas szellemi s ezzel legtöbb esetben párosuló magas erkölcsi műveltségöknek többé-kevésbé egyenlő mértéke, mely két magas műveltség egyesült volta képezi tulajdonképeni természetes szülőjét, a helyes tévedésektől ment ítélésnek ugyancsak egyenlő meggyőződésekre juttatja őket?

E kérdésre abban a körülményben találjuk meg a feleletet, hogy a mi hasonló, sőt sokszor ugyanazonos fokban áll is az ily kiváló egyének szellemi és erkölcsi műveltsége, mindazonáltal a hány ember, annyiféle azok lelki működése, tehát belső világa s annyiféle azok a körülmények, amelyek között életük lefoly.

E két tény egybevetéséből önként következik az, hogy tapasztalataik s az azokból kifolyó nézeteik is annyifélek, azaz eltérők.

De hát nézzük, mi alapon állíthatta Vörösmarty az ábrándozást az élet megromtójának, s mi alapon czáfolják azt meg mások? S a két különböző állítás elbírálásánál melyiknek mérlegserpenyőjére eshetik inkább a helyeselés sulya?

Az ábrándozás, mely az ifjúkor tavaszán nyilvánul a legerősebben, a természetek különböző volta szerint hol kisebb, hol nagyobb mértékben lép fel.

A felületesebb érzelműeknél ritkán csapong oly magasan, mint a mélyebb kedélyűeknél; s így többiek alantabb régiókban mozgó ábránd-képeiket természetszerűleg mig egyrészt könnyebben érhetik el, másrészt az azokban, mint ilyenekben való esetleges csalódásuk fájdalma sem lehet oly mély. Mindazonáltal amennyiben még is minden csalódás az egyéni természetre való tekintet nélkül kisebb-nagyobb fokú keserőséggel jár, ebből önként következik, hogy ennek a keserőségnak habár csak kisebbszertű fellépése is rossz kedvet, illetve szomorúságot s elégedetlenséget idéz elő, ami az illető egyén belső világában, sőt családi életében is megzavarhatja hosszabb-rövidebb időre az összhangot, tehát ekként már a felületesebb érzelműeknél is megromtja az életet.

De azután sokkal károsabb hatása lehet az ábrándozásnak csalódás esetén a mélyebb kedélyűeknél. Mert hisz ez a körülmény természetesen annál megrázóbb a lélekre nézve, mennél magasabb volt a lélek képzetének szárnyalása. S így e helyütt nem-

csak rossz kedvet és elégedetlenséget, de oly nagy fokú csüggedést és bánatot idézhet elő, hogy az hosszú időre, sőt tán egy egész életre is boldogtalanná teszi az illetőt, sőt örületet is okozhat, mely körülmények a mily szomorúak magára az illetőre nézve, épp oly károsan hatnak azok környezetére, sőt az egyéniségtől függőleg a közéletre is.

Azonkívül boldogtalanná tehet s feldulhatja a lelki nyugalom egyensúlyát, bármily különösen hangozzék is, az ábránd teljesülése is, a mennyiben a megvalósult ábránd nagyon sok esetben nem felel meg a képzet által festett képnek. Az utóbbit ugyanis többnyire hibák, illetve kellemetlenségek nélkül látják lelki szemeink, míg a valóságban megjelent képen ott vannak a fényoldalak mellett az árnyékkoldalak is.

Nagyrészt a felsoroltakból kiindulva, mondható tehát az ábrándozás az élet megromtójának. De aztán más oldalról tekintve, mennyi örömmek, boldogságnak, jónak és üdvösnek képezi kuforrását!

Hogyan? Miért?

Hát nem a boldogság érzetével tölt-e el már maga képzetünk szárnyalása, mely által az édes vágyak keletkeznek bennünk eleinte megnevezhetlenül, majd alakot öltve? S midőn azok elérhetésének módzataival foglalkozik a lélek s a kétség fel-felbuvó fejét tizszeres erővel üti le a mosolygó remény, biztatva a sikerrel, nem ömlik-e el benső örömméreg egész valónkat, a mely érzetnek legboldogabb pillanatainkat köszönhetjük.

Tehát csak is az lehet igazán ifjú, csak az lehet életében igazán boldog, aki előtt

— Személyi hir. Ögróf Pallavicini Sándor és főuri neje ő excellenciáik e hó 23-án érkeztek pusztaszeri kastélyukba. Ma községünkbe érkezik az ögróf ur a déli órákban s az uradalmi mérnöki épületben a községi képviselőtestület tisztelgését fogadja. A hét többi napjain az uradalmi vadászat folyik, melyre a magas vendégek már a mai nap folytán fognak Pusztaszerre érkezni.

— Fegyelmit kérő tanítók. Lapunk mult számában részletesen tárgyaltuk a kir. tanfelügyelőnek ama önkényes rendeletét, mely Humay Nándor, János Nándor és Márton Géza külterületi állami iskolai tanítókat szobafogságra kényszeríti a miatt, mert állítólag nevezett tanító urak előadási napokon is elhagyták állomási helyüket s így ily módon a tanügy rovására betudható visszaélést követtek el. Nevezett tanítókat a szigorú igazságtalan és rosszakaratu rágalomból keletkezett ítélet méltán bántotta meg, s most a felháborodott tanítók törvényes uton keresik igazukat. Mindhárom tanító együttes beadványban arra kéri a közigazgatási bizottságot, hogy az igazság kiderítése végett rendelje el a fegyelmi eljárást ellenük, hogy annak során kiderüljön, ki volt az alattomos följelentő, a ki őket felsőbb hatóságuk előtt denunziálta.

— Vörheny az iskolában. Mindszent község egész belterületén oly nagy mértékben lépett föl a vörheny a gyermekek között, hogy az alispáni hivatal e hó 13-án elrendelte az összes iskoláknak 15 napi tartamra való bezárását. Mivel a betegség még ma is nagy mértékben uralkodik, valószínű, hogy az iskolákban az előadások továbbra is szünetelni fognak.

— Vármegyei tisztújítás. Tekintettel arra, hogy Csongrádvármegye törvényhatósága összes tisztviselőinek megbízatása folyó év végével lejár, Csongrádvármegye alispánja a választott tisztviselők állásaira meghirdette a

pályázatot. A pályázati kérvények szabályszerű módon fölszerelve, decz. hó 10-ig nyújtandók be az alispáni hivatalhoz. A vármegyei tisztújító közgyűlés decz. hó 19-én fog megtartani.

— Bitang állat. Horváth Gusztáv mágocs-lajoshalmi gazdasági intéző majorjában 3 hét óta van egy gazdátlan csikó. Igazolt tulajdonosa az állatot bármikor átveheti a helyszínén.

— Feloldott zárlat. A Mágocs község területén uralkodott lépfene ragályos állati betegség végleg megszűnván, a hatóság az elrendelt zárlatot feloldotta.

— Járvány. A himlő-járvány nagy mértékű öltött közsgünkben. November 1-től 23-ig 42 halott volt; ebből a járvány áldozata 32 gyermek lett.

— Névmagyarosítás. Löwy Mihály mindszenti születésű, budapesti lakos, ügyvédjelölt vezeték-nevét belügyminiszteri engedéllyel „Mindszenti“-re változtatta át. Nevezett Löwy József lakostársunk fia.

— Temetés — lakodalom. Folyó hó 16-án halt meg Serecs Emilia, Gyovai Pál neje, azon órákban, mikor legjobban készültek fivére lakodalmára. Hogy össze ne essék az ellentét, vagyis a vigasság a mély gyászszal, úgy segítettek a bajon, hogy 17-én eltemették Emiliát, fivére pedig 18-án ülte meg lakodalmát.

— Mérvizsgálatok. A köztenyésztésre szánt mének vizsgálatát a mult héten ejtette meg a járási mezőgazdasági bizottság küldöttsége. Községünkben Gyovai Jánosnak, Gál Kálmánnak és Takács Máténak egy-egy, s özv. Weisz Lőrincznének 3 ménjét találta a bizottság köztenyésztésre alkalmasnak. Ez alkalommal értesítjük a lótenyésztőket, hogy tenyésztésre csak az igazolvánnyal ellátott mének használhatók, mert a ki azzal el nem látott mént használ tenyésztésre, a hatóság által szigorúan fog megbüntetni.

— Iparhatósági megbizottak. A Mindszent község területén lakó kereskedők és iparosok választói névjegyzéke jogérvényesen összeállítván, az 1902. év tartamába a járási főszolgabírói hivatal, mint I-ső fokú iparhatóság legközelebb elrendeli az iparhatósági megbizottak megválasztását.

— A szegvári gyilkosok a csillagbörtönben. A szegedi csillagbörtön nagy rabállományában két legényember körül nyilvánul a legnagyobb érdeklődés. Mind a ketten a legsúlyosabb büntetettel, gyilkossággal vannak vádolva abból a kegyetlen vérengzésből, melylyel Szegváron az öreg Salánkit, és feleségét, meg a kis unokáját elpusztították. A gyilkosság részleteit annak idején közöltük. A vádlottak a csillagbörtönbe kerültek, ahol azóta folyik ügyükben a bűnügyi nyomozás. Nap-nap után ott sétál a két gyilkos a többi vizsgálati fogoly közt. Mind a kettő tejeles száju suhancz még. Arczukon nyoma sincs az elvetemedett gonoszszágnak. Az egyik Héran, a borbély, a másik Salánki a bognár. A borbély hosszú öszikabátban sétálgat, a másik kék munkászubbonyban, a mi elüt a többi rab darócruhájától. Nap-napra vallatóra fogja őket a vizsgálóbíró, de a két gyilkos mit sem akar tudni a rémes tettről és a súlyos vádat egyik a másikra háritja át. Igazodjék el a vizsgálat, ha tud, az ellentétes valóságokon. De nemcsak a vizsgálóbíró elé kísértik őket, hanem a törvényszéki orvosoknak is dolgot adnak, a kik a törvény által előírt megfigyelést teljesítik a gyilkos legényeken. Nincs azoknak kutyabajuk sem. Nem fenyegeti agyukat paralizis és teljesen ép állapotban kerülnek majd a deczemberi esküdtbíró elé. Mert — mint értsülünk — a szegvári gyilkosok küszöbön levő bűnügyi tárgyalása lesz a legérdekesebbügyek egyike a deczemberi polgárbírói ciklus alatt.

— Pálya-díjat nyert egyházi szent beszéd. A „Jó pásztor“ egyházi szónoklat

teljesen varázsában tárult fel az ábrándozó édes világa. S kövesse bár keserű csalódás ábrándozásainkat, e keserűségben mindig vigaszul szolgálhat a kellemes visszaemlékezés azokra a végtelenül boldog perczekre, minőket csak az ábrándok örömteljes reménye idézhet elő.

Ime, minő természetesen társul öröm és remény, az ábránddal! S utóbbi ép annál a körülménynél fogva rejti magában annyi szépnek és jónak magvát, mivel mindig e két kellemes érzéssel kapcsolatosan lép fel.

Ugyanis az ábrándozás kísérő remény és öröm azok az érzetek, a melyek a testet és szellemet egyaránt ruganyossá teszik, tehát ezáltal egyszersmind mindkettőt tevékenységre ösztönzik.

És pedig minél magasztosabban lebeg a lélek előtt az ábrándkép, annál több tetterőt követel az annak elérhetése után való törekvés, s így annál inkább sarkaltatnak test és lélek a buzgó munkára. Ebből aztán önként következik, hogy sokkal több tett jön létre az ábrándozás, mint a józan megfontolás utján.

Midőn pedig az ábrándkép utáni vágy a legmagasabb fokot érve el, oly nagy mértékben buzdít a tetterre, hogy az ellenállhatatlanul követeli a nyilvánulást: ezt lelkesülésnek nevezzük.

A lelkesültség pedig az, mely gátat nem ismerve, képzeletet meghaladó erővel tör magának utat áthidalhatlannak gondolt labirinteken keresztül.

S így keletkeznek a hőstettek, csodás eredmények, a tudomány bámulatos vívmányai, szóval minden nagyszerű szép és nemes.

S vajjon nem végtelen boldog-e az az ember, a ki legmagasabb röptű ábrándját elérve, nemcsak ez eredményben gyönyörködik ittás lélekkel, de élvezi a bámulat, tisztelet és szeretetnek azon nyilvánulásait is, melyekkel ily tettekért önként, s ugyancsak lelkesedéssel adózik neki a tömeg.

Igaz, hogy a lelkesedés is amennyiben az vakbuzgalommá (fanatizmus) fajulhat, kártekonny, sőt a legrombolóbb hatású is lehet a közéletre, a tömegre nézve, s idővel a természet törvényei szerint az illető egyén életére is, a mennyiben annak lelkülete ugyanazt a rémvilágot kell hogy átélje egykor, a milyen rémvilágot teremtett ő mások számára.

Am az ily boldogtalan vakbuzgók s azok jetteinek száma elröpi a nemes értelemben lelkesülőké mellett.

Tehát az ábrándozás eme szülőiteiből, t. i. a lelkesedésből is sokkal több jó, mint rossz származhatik.

S szóljunk végre amaz Arany János szerint szende kis virágról, mely kedvesen, de rejtve nyit s a hosszú ember életén át egyszer, ah egyszer virit.

Ki ne találná ki azonnal, hogy a szerelem értetik alatta, s ki tagadná, hogy e virág is egy megkedvelt lény felül való ábrándozás hatása alatt fakad?

E szerelmi ábrándozás pedig az, mely egyedül képes az élet boldogságának tetőfokát megizletetni az emberrel.

Igaz, hogy valamint a föld virágának ugyanaz a nap tartja fenn életét, a mely azt adta, s ugyanaz a nap ékesíti fel színnel, lombbal s látja el illattal: úgy az élet virágát, a szerelmet is csak a szülő anyja, az

ábrándozás élteti tovább s ékesíti minden pompával, s mihelyt az ábránd szétfoszlik, meghal a szerelem, valamint elhal a virág, midőn a beállott ősz borongós köde megvonja tőle a nap melegét.

S a mily végtelen boldog volt az élet e szerelmi ábrándozás alatt még az esetben is, ha ez több fájdalmat osztott, mint örömet, épp oly sívár az ábrándozás megszűntével, vagy épp oly boldogtalan a csalódás beálltával.

Tehát e lelki működés hátrányos hatása épp ott léphet fel legnagyobb fokban, a hol előnyös hatása a legnagyobb boldogságot idézte elő.

Am valamint az egyébbnemű ábrándokban beállott csalódások fájdalma idővel orvosolható új ábrándok füzése s azok elérhetésért kifejtett tevékenység, valamint sok egyéb által, ugyanezek által enyhülést nyerhet az utóbbi nemű csalódásból fakadt fájdalom is.

*

Már most az ábrándozás felett elmondottakat egybevetve: nem jutnak-e arra a meggyőződésre, hogy az általa létrejehető hátrányok az éppen említett orvosolhatáson kívül, nagy mértékben ellensúlyozatnak a belőle kifolyó, de sőt a már benne önmagában rejlő számos előny által is, s végül azzal, ha, mint már fennebb is említők, az egykor oly boldoggá tevő ábrándozás felett nem hagyjuk kialudni az emlékezés fátylóját. Mert az mindig nyújthat, habár kis cseppeket is az elveszett üdvöből s ez édes cseppek kellemes hatása még az idővel aggá vált egyén napjait is be-be hinti derűs fényvel.

M. Fadgyas Etelka.

folyóirat XX-ik évfolyam I-ső füzetében olvastuk, hogy helyben működő, előre törekvő buzgósággal az Úr szölejében munkálkodó káplánunk Nt. Thury Károly ur, a „Szeplőtlen fogantatás ünnepére“ írt szent beszédét az arra felkért bírálók „pályadíjjal“ tüntették ki. Pályáztak a díjért 10-en és ő lett a pályadíj nyertes. A ki olvassa a szent beszéd bevezetését, költőinek átható, tisztának és kellemesnek; tartalmát kitűnően sikerültnek találja. Gratulálunk az előre törekvő s hivatalát fáradságot nem ismerő munkával teljesítő káplán urnak. Isten tartsa, Isten éltesse!

— **Vásárosok igazolványa.** Gyakran felmerült az a kérdés, hogy a hatóságok a vásárra járó iparosok és kereskedőktől, az ellenőrzés szempontjából, követelhetik-e az iparigazolvány előmutatását. Egy törvényhatóság kérdést intézett ez iránt a kereskedelemügyi miniszterhez, a ki erre körrendeletben jelenti ki, hogy az 1884. évi XVII. t.-cz. 50. §-a szerint a hatóságok jogosítva vannak az igazolvány felmutatását kérni. Ez pedig annál inkább helyes intézkedés, mert a rendes heti és országos vásárokat sok helyütt valóságos elárasztják az olyan egyének, kik semmiféle iparigazolvánnyal nem bírnak. Jövőben tehát — ha jó lesz az ellenőrzés — ilyen visszaélések nem történhetnek meg.

— **A „Zenélő Magyarország“ zongora és hegedű zenemű folyóirat** most megjelent 22-ik füzetének tartalma: Siposs Antal „Révfülöpi nóták“ 3 új balatoni nóta, u. m. „Elakartál menni tőlem“, „Ősz az idő“, „Zug a vihar kavargja a Balatont.“ Lányi Ernő „Impromptu“ Schubert F. „Tengeren“ műdalt. Greizinger Iván „Kilencz magyar nóta“ magánhegedűre. Havonta kétszer, mindig 12 zene-

oldalon jelenik meg a „Zenélő Magyarország“, a melynek dolgozótársai az ország s a külföld legnevesebb zeneszerzői. Előfizetési ára: negyedévre (6 füzetre) 3 korona. Előfizethetni a „Zenélő Magyarország“ zenemű kiadóhivatalában Budapest, VIII. József-körút 24. szám alatt, honnan egyes füzetek 60 fillérért — s minden bármi zeneművek a legjutányosabban megrendelhetők.

Nyilatkozat.

A „Mindszenti Lap“ f. évi augusztus hó 11-iki számában „egy képviselő“ aláírással egy közlemény jelent meg, melyben cikkíró a mindszenti takarékpénztár és annak vezetősége ellen sértő és gyanúsító kitételekre ragadtatta magát.

Takarékpénztárunk annak teljes tudatában, hogy ezen igaztalan vádakra okot nem szolgáltatott, elhatározta ezen sértéseknek törvényes uton leendő megtorlását, és ezen elhatározását nyilvánosságra is hozta.

A „Mindszenti Lap“ f. évi szeptember hó 29-iki számában, ugyanazon „egy képviselő“ belátva támadása alaptalan voltát, kijelentette, hogy a mindszenti takarékpénztárt sérteni nem volt szándékában.

A nyilvánosság iránti kötelességérzetből folyólag tudomásra hozzuk, hogy takarékpénztárunk ezzel az ügyet elintéztnek tekintti és minden további eljárást megszüntet. Mindszent, 1901. november 23.

Mindszenti Takarékpénztár.

A Nagy-utcán, a Schlesinger Jónás szomszédságában lévő Judik-féle ház szabadkézből

e l a d ó.

Értekezni lehet Zántó Kálmán urnál.

Szerkesztői üzenet.

Figyelő. Czikke csak úgy közölhető, ha a szerkesztőségben megnevezi magát.

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos:
Weisz Ignác.

REMEK KIVITELŰ

képes lapok

ÉRKEZTEK.

Tisztelettel

WEISZ I.

papirkereskedése.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokvány minőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegafajokban, fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak és községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriási tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolnak át.

Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltetik. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára: 6 frt.

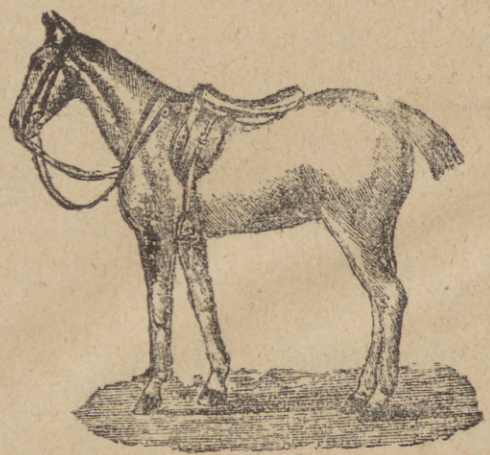
DIÓCSEMETÉK. Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban, az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Szines fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve kéri küldeni, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni sem mit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Czim:

„Érmelléki első szőlőoltvány-telep“
Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

6—20

PÁRTOLJUK A HELYI IPART!

Van szerencsém a gazdaközönség szives tudomására hozni, miszerint Mindszentben, saját házamban

szijgyártó üzletemet

ujjonan rendeztem be, s készletben tartok: igás- és hintó szerszámokat; javításokat pedig az eddiginél féláron pontosan és gyorsan eszközölök.

Készítek új szerszámot öreg szerszámért csekély ráfizetés mellett. — Továbbá raktáron tartok s jutányosan árusítok bőrtisztító kenőcsöt és lagot.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

FALÁBU JÓZSEF

szijgyártó.

Egy jó házból való fiu * * * *
* * * * tanoncznak felvétetik.

PÁRTOLJUK A HELYI IPART!

Nyomatott Weisz Ignác könyvnyomdájában Mindszentben.